

Fundacja Wolność i Demokracja

Sprawozdanie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji za rok 2013

1. Nazwa fundacji, jej siedziba i adres, data wpisu w Krajowym Rejestrze Sadowym i numer KRS-u wraz ze statystycznym numerem identyfikacyjnym REGON, dane dotyczące członków zarządu fundacji (imię i nazwisko według aktualnego wpisu w rejestrze sadowym i adres zamieszkania) oraz określenie celów statutowych fundacji:

- nazwa: Fundacja „Wolność i Demokracja”
- siedziba: Warszawa
- adres: 00-540 Warszawa Al. Ujazdowskie 37 lok 2
- wpis w KRS: 25 stycznia 2006
- KRS: 0000249712
- REGON: 140429708
- Zarząd Fundacji (w roku 2013)
Prezes Fundacji –Tomasz Pisula, Wiceprezes Zarządu – Radosław Ludwik Poraj Różecki
Sekretarz Zarządu – Marek Aleksander Bućko

• cele statutowe:

- wspomaganie ruchów na rzecz praw człowieka i demokracji w krajach Europy Środkowej i Azji, a także wszystkich innych krajach, gdzie wartości te byłyby zagrożone,
- udzielanie bezpośredniej pomocy humanitarnej przedstawicielom lokalnych środowisk demokratycznych, represjonowanym za działalność na rzecz praw człowieka i demokracji w krajach nie respektujących tych wartości,
- prowadzenie działalności medialnej na rzecz demokracji i praw człowieka, w tym w krajach nie respektujących tych wartości,
- współpracę ze stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi oraz partiami politycznymi działającymi w Europie Wschodniej i Azji, a także w innych krajach, gdzie działalność demokratyczna jest utrudniana lub uniemożliwiana,
- organizowanie współpracy międzynarodowej na rzecz demokracji i praw człowieka w krajach nie respektujących tych wartości,
- a. organizowanie międzynarodowych działań rzeczniczych na rzecz środowisk demokratycznych działających w krajach nie respektujących wartości demokratycznych i praw człowieka,
- b. prowadzenie działań edukacyjnych związanych z demokracją i prawami człowieka,
- wspomaganie rozwoju polskojęzycznego szkolnictwa, w tym szkolnictwa wyższego (m.in. także dopłaty do uposażeń nauczycieli języka polskiego),
- wspomaganie działań na rzecz zaopatrzenia środowisk polskich w polską prasę i książki, oraz zapewnienie jak najszerszego dostępu tych środowisk do polskiej kultury,
- pomoc na rzecz ochrony zabytków kultury polskiej (świeckiej i sakralnej),
- szkolenie menedżerskie i zawodowe Polaków ze Wschodu w zakresie wprowadzania zasad gospodarki rynkowej, przekształceń własnościowych i przedsiębiorczości w różnych dziedzinach, a zwłaszcza w rolnictwie i rzemiośle,

- fundowanie stypendiów i organizowanie staży i praktyk w instytucjach życia publicznego i gospodarczego,
- pomoc organizacyjną w działalności gospodarczej Polaków na Wschodzie,
- zachęcanie Polonii z Zachodu do współdziałania w organizowaniu różnorodnej pomocy (finansowa, doradcza, podejmowanie działalności gospodarczej) na rzecz Polaków na Wschodzie,
- pomoc finansową i rzeczową ośrodkom kultury polskiej i polskim organizacjom na Wschodzie,
- wspieranie rozwoju duszpasterstwa polskiego,
- udzielanie pomocy Polakom na Wschodzie, znajdującym się w trudnej sytuacji bytowej,
- współpracę z innymi fundacjami, instytucjami państwowymi, przedsiębiorstwami i organizacjami społecznymi, w zakresie realizacji określonych przedsięwzięć na rzecz Polaków na Wschodzie,
- pomoc w wydawaniu i kolportażu wszelkiego typu wydawnictw oraz druków ulotnych,
- pomoc organizacyjną i finansową wszelkim organizacjom i partiom, których działalność pokrywa się z celami statutowymi Fundacji,
- podejmowanie działań na rzecz rodzin, poprawiających ich funkcjonowanie i podkreślających znaczenie dla społeczeństwa,
- inne działania mające na celu realizację celów Fundacji.

2. Zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych, a także opis głównych zdarzeń prawnych w jej działalności o skutkach finansowych:

W 2013 roku Fundacja Wolność i Demokracja realizowała swoje cele poprzez:

1. Materialne, logistyczne i medialne wspieranie organizacji praw człowieka i ruchów demokratycznych w krajach autorytarnych, przede wszystkim na Białorusi.
2. Udzielanie bezpośredniej pomocy humanitarnej przedstawicielom białoruskich środowisk demokratycznych represjonowanych za działalność na rzecz praw człowieka i demokracji.
3. Realizowanie projektów badawczych i digitalizacyjnych prasy polskiej ukazującej się na Ukrainie Radzieckiej.
4. Pomoc środowiskom polskim na Białorusi, Ukrainie i Łotwie w organizacji i utrzymaniu polskich mediów, w tym stron internetowych, tradycyjnych gazet i magazynów, produkcji audycji radiowych i telewizyjnych.
5. Współpraca z niezależnym kanałem telewizji satelitarnej „TV Belsat” na rzecz wolności słowa na Białorusi.

Główne zdarzenia prawne o skutkach finansowych w 2013 roku:

Umowa z polskim MSZ na wspieranie mediów polskich na wschodzie „Polska Platforma Medialna Wschód” (część I i II)

Umowa z polskim MSZ na wspieranie polonijnych inicjatyw sportowych na Białorusi, projekt pt. „Polski klub Sportowy Sokół” ”

Umowa z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego dot. „Ochrony i cyfryzacji czasopism polskojęzycznych na Ukrainie ukazujących się w latach 1921-1939”

Umowa z Fundacją Solidarności Międzynarodowej na realizację projektu „Represjonowani” na Białorusi

Umowa z amerykańskim Departamentem Stanu na pomoc represjonowanym na Białorusi.

Umowa dotacji ze szwedzką Agencją Rozwojową „SIDA” na wsparcie niezależnej telewizji satelitarnej TV Belsat.

Umowa z norweskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych na wsparcie na wsparcie niezależnej telewizji satelitarnej TV Belsat i pomoc represjonowanym.

Umowa z holenderskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych na wsparcie na wsparcie niezależnej telewizji satelitarnej TV Belsat oraz pomoc represjonowanym na Białorusi.

Umowa z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Kanady na wsparcie na wsparcie niezależnej telewizji satelitarnej TV Belsat

Umowa z Komisją Europejską na wsparcie na wsparcie niezależnej telewizji satelitarnej TV Belsat.

Najistotniejsze projekty zrealizowane w 2013 roku:

- Centrum Dokumentacji i Pomocy Ofiarom Represji Politycznych na Białorusi -2013”.

Okres realizacji:

01.01.2013-31.12.2013

Cel projektu:

Bezpośrednia pomoc materialna dla działaczy politycznych i społecznych na Białorusi, poszkodowanych w wyniku represji reżimu Łukaszenki. Dokumentowanie przypadków łamania praw człowieka na Białorusi. Obniżenie psychologicznego poziomu strachu przed represjami w białoruskim środowisku demokratycznym

- Wspieranie niezależnych mediów na Białorusi, Ukrainie i na Łotwie oraz w innych krajach zamieszkania Polonii

Okres realizacji:

01.01.2013-31.12.2013

Cel projektu:

W zakresie wydawania miesięczników Polaków na Białorusi – „Magazyn Polski”, „Głos znad Niemna” oraz produkcji audycji radiowych i telewizyjnych dla Polaków na Białorusi:

- nawiązywanie i umacnianie więzi polskiej mniejszości z Polską – poprzez bieżącą publikację materiałów dot. aktualnych wydarzeń społeczno – politycznych i kulturalnych w Polsce oraz poprzez zdobycie stałych czytelników, słuchaczy i widzów dla regularnie ukazujących się polskich gazet, emitowanych audycji radiowych i telewizyjnych;
- upowszechnianie polskiej kultury i języka polskiego – poprzez bieżące publikacje, w tym szczególnie za pośrednictwem obszernej stałej rubryki „Kultura” w „Magazynie Polskim”, który ma format pisma o charakterze społeczno – kulturalnym. W przypadku audycji radiowych i telewizyjnych: poprzez formę reportażu historyczno - krajoznawczego i felietonu;
- wspieranie polskiej twórczości na Białorusi – poprzez stałą obecność tematyki związanej z taką twórczością we wszystkich obszarach;
- umacnianie polskiej tożsamości narodowej – poprzez szeroki i regularny dostęp do mediów w języku polskim, w tym do tematyki historycznej, kulturalnej i regionalnej.
- wspieranie wewnętrznej integracji środowiska polskiego na Białorusi – poprzez stałą obecność problematyki tego środowiska w publikacjach i audycjach, w tym w zakresie spraw organizacyjnych, informacji i reportażu o wydarzeniach kulturalnych, koncertach, festiwalach, konferencjach, imprezach sportowych z udziałem polskiej mniejszości narodowej;
- budowanie pozytywnego wizerunku i promocja Polski - cel został zrealizowany. Szczególnie ważną rolę odegrały w tym zakresie programy „Nad Niemnem”, dzięki emisji na antenie Białosatu oglądane również przez wielu Białorusinów.

W zakresie bieżącego funkcjonowania portalu informacyjno-publicystycznego Kresy24.pl – Wschodnia Gazeta Codzienna:

- integracja Polaków na Wschodzie, przywracanie pamięci historycznej i wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej poprzez popularyzowanie polskiej problematyki społecznej, kulturalnej i historycznej, szczególnie z obszaru dawnych Kresów Wschodnich RP;
- budowanie pozytywnego wizerunku Polski wśród Polaków na Wschodzie oraz ich identyfikacji z Krajem i jego przestrzenią medialną, historyczną, a także kulturową;
- przekazywanie Polakom na Wschodzie, szczególnie na Białorusi, codziennych informacji z ich krajów w zakresie problematyki politycznej, społecznej, mniejszościowej i dot. praw człowieka, problematyki europejskiej i przestrzegania standardów demokratycznych;
- popularyzacja języka polskiego wśród Polaków na Wschodzie poprzez szczególną dbałość o poprawną polszczyznę i atrakcyjny styl publicystyczno–literacki.

Wszystkie cele projektu zostały zrealizowane.

W zakresie wydawania prasy dla Polaków na Białorusi oraz produkcji audycji radiowych i telewizyjnych dla Polaków na Białorusi:

Prasa:

„Głos znad Niemna” dostarczał czytelnikom nie tylko informacji o bieżących działaniach Związku Polaków na Białorusi i wydarzeniach w Polsce i w RB. Redaktorem Naczelnym „Głosu znad Niemna” była Grażyna Szalkiewicz, a następnie p.o. redaktora Iness Todryk

Pisalnik. Wydano 12 numerów pisma a jednorazowy miesięczny nakład wynosił 1000 egzemplarzy. Numery ukazywały się w kolorze.

„Magazyn Polski” w 2013 r. ukazał się również 12 razy. Każdy numer miał około 36 stron A4, a jego miesięczny nakład wynosił 1000 egzemplarzy. Redakcja Magazynu Polskiego pozyskała wiele osób z Polski i Białorusi, którzy publikowali swoje materiały w Magazynie. Regularnie były publikowane artykuły historyczne i krajoznawcze polskich publicystów z Białorusi, w tym Andrzeja Poczobuta, Józefa Porzeckiego, Jerzego Waszkiewicza, Andrzeja Pisalnika i innych, wiersze współczesnych polskich poetów z Białorusi, reportaże, wiadomości z kraju i ze świata. Redaktorem Naczelnym „Magazynu” była i jest Irena Waluś. Każdy numer był kolportowany nie tylko wśród stałych odbiorców, a także docierał do nowych środowisk na Białorusi.

Audycje radiowe dla Polaków na Białorusi: **„Znad Niemna i Berezyny”**

W ramach programu zostały przygotowane 52 audycje piętnastominutowe o tematyce dot. informacji bieżących na temat lokalnego wymiaru działalności Polaków na Białorusi, blok historyczno-krajoznawczy oraz blok przeznaczony dla młodzieży mający na celu aktywizację młodzieży polskiej na Białorusi.

Rezultaty: W zakresie wydawania prasy dla Polaków na Białorusi oraz produkcji audycji radiowych i telewizyjnych dla Polaków na Białorusi:

- zredagowano, wydrukowano i przeprowadzono kolportaż 12 numerów Magazynu Polskiego
- powstała nowa sieć kolportażu Magazynu Polskiego
- zredagowano, wydrukowano i przeprowadzono kolportaż 12 numerów Głosu znad Niemna
- powstała nowa sieć kolportażu Głosu znad Niemna
- powstała redakcja radiowa na Białorusi, przygotowująca programy, zasięgiem pozyskiwania materiałów obejmująca obwody: grodzieński, brzeski i miński
- wyposażono redakcję radiową w niezbędny sprzęt radiowy
- przygotowano 52 programy radiowe „Znad Niemna i Berezyny”
- wyemitowano na falach Białoruskiego Radia Racja 52 programy radiowe „Znad Niemna i Berezyny”
- powstała docelowa redakcja programu telewizyjnego „Nad Niemnem” przygotowując programy z terenu całej Białorusi
- przygotowano i wyemitowano na falach telewizji „Bielsat” 25 programów polskojęzycznych „Nad Niemnem”
- przeprowadzono szeroką kampanię reklamującą polski program Nad Niemnem emitowany na falach telewizji Bielsat

W zakresie portalu Kresy24.pl – Wschodnia Gazeta Codzienna:

W realizując powyższe zadanie:

- na bieżąco (w reżimie codziennym) aktualizowano wszystkie rubryki informacyjne portalu w zakresie tematyki wschodniej (Białoruś, Litwa, Ukraina, Rosja, Region Bałtyku, Azja i Zakaukazie, Polacy na Wschodzie);
- cyklicznie aktualizowano rubryki o charakterze historycznym, krajoznawczym, edukacyjnym i popularyzatorskim dot. Kresów Wschodnich (Historia i Wspomnienia, Podróże po Kresach, Archiwum Kresowe, Kuchnia Kresowa, Biblioteka Kresowa, Wyszukiwarka Kresowa, Newsy z lamusa). Rubryki były bogato ilustrowane zdjęciami, w tym szczególnie materiały o charakterze krajoznawczym, przewodnikowym i historycznym);

- na bieżąco rozbudowywano archiwalne zasoby prasowe portalu (Archiwum Magazynu Polskiego, Archiwum Głosu znad Niemna, Archiwum Echa Polesia, Archiwum Kuriera Galicyjskiego, Archiwum Słowa Polskiego oraz dodatkowo ponad założenia projektu: Archiwum Monitora Wołyńskiego i Archiwum Polaka na Łotwie).
- na bieżąco rozbudowywano działy multimedialne w ramach TV Kresy
- na bieżąco działał fanpage portalu na Facebooku i prowadzono promocję na Wykop.pl
- poprawiono techniczne aspekty funkcjonowania portalu, poprawiając jego pozycjonowanie, funkcjonalność i szybkość działania.

Ponadto, na portalu są prowadzone obszerne, kompletne i na bieżąco uzupełniane archiwa najważniejszych polskich czasopism ukazujących się na Wschodzie („Echa Polesia”, „Magazyn Polski”, „Głos znad Niemna”, „Słowo Polskie” i „Kurier Galicyjski – za zgodą redaktora naczelnego) – pozwalały na docieranie bieżącej problematyki mniejszości polskiej do czytelników, którzy z różnych względów nie mieli możliwości otrzymywania tych pism w formie drukowanej. Ponadto problematyka ta docierała do nich poprzez kompletne multimedialne archiwum programów audycji telewizyjnej „Nad Niemnem”. Grafika portalu, a także materiały multimedialne w ramach modułu TV Kresy były prezentowane w atrakcyjnej, nowoczesnej i innowacyjnej formie, z wykorzystaniem najnowszych rozwiązań w tym zakresie, w celu zainteresowania młodszego odbiorcy. Służył temu także - równoległy do portalu – jego fan-page na Facebooku.

W zakresie wydawania prasy dla Polaków na Ukrainie oraz produkcji audycji radiowych i telewizyjnych dla Polaków na Ukrainie:

Dzięki dofinansowaniu niżej wymienionych mediów, udało się utrzymać działalność szeregu redakcji, które w 2013 roku otrzymały niewystarczające finansowanie, co mogło zagrozić ich dalszemu funkcjonowaniu.

Bieżąca publikacja materiałów dotyczących aktualnych wydarzeń społeczno-politycznych i kulturalnych w Polsce w miesięczniku „Słowo Polskie”, dwutygodniku „Monitor Wołyński”, w miesięczniku „Gazeta Polska Bukowiny”, dwutygodniku „Mozaika Berdyczowska” oraz na portalu spowopolskie.org sprzyjała nawiązaniu oraz umocnieniu więzi polskiej mniejszości z Polską. Media te koncentrują się na wydarzeniach kulturalnych oraz informacjach dotyczących aktywności polskiej mniejszości z obwodów żytomierskiego, chmielnickiego, winnickiego oraz wołyńskiego. Sprzyja to integracji polskich organizacji na tym terenie, a także włączeniu do aktywności społecznej osób niezrzeszonych zainteresowanych problematyką polską na Ukrainie.

Wspieraniu integracji środowiska polskiego na Ukrainie służył biuletyn Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie „Nasze Drogi”. Redakcje „Słowa Polskiego”, „Monitora Wołyńskiego”, „Mozaiki Berdyczowskiej”, „Gazety Polskiej Bukowiny”, biuletynu „Nasze Drogi” oraz ich portale budowały pozytywny wizerunek Polski na Ukrainie.

Bieżące newsy, reportaże historyczno-krajoznawcze i felietony programu „Słowo Polskie” sprzyjały upowszechnianiu polskiej kultury i języka. Stała dostępność czasopism ukazujących się w języku polskim na terenie, na którym osoby polskiego pochodzenia nie mają możliwości częstego kontaktu z żywą polszczyzną, spełniała rolę edukacyjną i wpływała na kształtowanie polskiej tożsamości.

Program telewizyjny „Słowo Polskie”

W ramach projektu przygotowano i wyemitowano 16 programów telewizyjnych „Słowo Polskie”, m.in. Dzień Wiedzy w szkołach żytomierskich, Międzynarodowy festiwal „Ja wierzę”, otwarcie wystawy „Paderewski – Polak, Europejczyk, Mąż stanu”, reportaż z kawiarni Berdyczowskiej „Karta Polaka”, reportaże z upamiętnień powstańców

styczniowych, reportaże z obchodów 313-lecia powstania byłej kolonii polskiej na Marianówce, reportaże z festiwalu Jesień Polonijna w Bukówce, Międzynarodowy Festiwal „Tęcza Żytomierszczyzny” etc.

Miesięcznik „Słowo Polskie”

W ramach działania wydano 12 numerów miesięcznika „Słowo Polskie” (zgodnie z zaktualizowanym budżetem). Każdy numer liczył około 12-16 stron formatu A3. Miesięcznik ukazywał się w wersji kolorowej. Był kolportowany w obwodzie żytomierskim, chmielnickim, winnickim. Materiały umieszczane w miesięczniku dotyczyły działalności środowiska polskiego w w/w obwodach, wydarzeń w Polsce i na Ukrainie.

Strona internetowa www.slowopolskie.org

W ramach realizacji działania wymieniona strona była prowadzona przez 2-osobowy zespół redakcyjny w zakresie aktualizowania rubryk informacyjnych, historycznych, krajoznawczych, edukacyjnych i popularyzatorskich dotyczących problematyki obwodu żytomierskiego, winnickiego i chmielnickiego. Ponadto, poprzez prace techniczne i merytoryczne udało się zmienić szatę graficzną portalu, poprawić pozycjonowanie portalu, zwiększono jego oglądalność

Dwutygodnik „Monitor Wołyński”

W ramach działania sfinansowano zwiększenie nakładów 8 numerów gazety „Monitor Wołyński”. Gazeta była przygotowywana przez 4-osobową grupę redakcyjną oraz zespół wolontariuszy. W ramach realizacji projektu opracowano sieć stałego kolportażu gazet.

Dwumiesięcznik „Mozaika Berdyczowska

Przygotowano, wydrukowano i rozpowszechniono w Rejonie Berdyczowskim 3 numery gazety - dwumiesięcznika będącego najstarszą polską gazetą w Obwodzie Żytomierskim. Ze względu na dofinansowanie gazety reaktywowano redakcję, która zawiesiła swoją działalność z powodu braku środków.

Gazeta Polska Bukowiny

W ramach realizacji projektu przygotowano i wydano 6 numerów gazety. Gazeta Polska Bukowiny była tworzona przez 4-osobową grupę redakcyjną. Jako pismo Obwodowego Towarzystwa Kultury Polskiej im. A. Mickiewicza w Czerniowcach została rozkolportowana wśród członków organizacji oraz uczniów szkół sobotnio-niedzielnych funkcjonujących w obwodzie czerniowieckim.

Biuletyn „Nasze Drogi”

Realizując założenia projektu opracowano, wydrukowano i rozpowszechniono wśród członków organizacji polskich zrzeszonych w Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie 3 numery biuletynu.

W zakresie wydawania prasy dla Polaków na Łotwie oraz produkcji audycji radiowych i telewizyjnych dla Polaków na Łotwie:

W ramach realizacji projektu udało się we współpracy ze Związkiem Polaków na Łotwie przywrócić działalność redakcji program telewizyjny „Akcenty Polskie”
Cele zaplanowane w działaniach realizowanych na Łotwie zostały zrealizowane w sposób następujący:

Bieżąca publikacja i emisja materiałów dotyczących aktualnych wydarzeń społeczno-politycznych i kulturalnych środowiska polskiego na Łotwie oraz wydarzeń z Polski zapewniła nawiązanie i wzmocnienie więzi polskiej mniejszości z Polską oraz umacnianiu polskiej tożsamości narodowej. Publikowano materiały dot. spraw organizacyjnych ZPŁ, informacje i reportaże o wydarzeniach kulturalnych, koncertach, uroczystościach, konferencjach i festiwalach. Zamieszczanie materiałów o charakterze edukacyjno-historycznym służyło upowszechnieniu polskiej kultury i języka wśród Polaków na Łotwie oraz wśród osób zainteresowanych problematyką polską. Ponadto, ukazujący się kwartalnik „Polak na Łotwie” służył szeroko rozumianej promocji Polski w tym kraju.

Kwartalnik „Polak na Łotwie”

Realizując działanie projektu wydano 6 numery kwartalnika „Polak na Łotwie”. Kwartalniki zawierały informacje dotyczące działalności Związku Polaków na Łotwie, relacje dot. ważnych wydarzeń dot. współpracy polsko-łotewskiej. W wydawnictwie znalazło się miejsce również na materiały historyczne, reportaże oraz wiadomości z kraju.

Strona internetowa ZPŁ

W ramach projektu uaktywniono portal internetowy Związku Polaków na Łotwie, ze względu na zmianę zespołu redakcyjnego portalu oraz problemy techniczne strona internetowa przez dłuższy czas była nieaktywna.

Program telewizyjny „Akcenty Polskie”

W ramach działania dofinansowano jedynie koszt emisji 24 odcinków programu telewizyjnego „Akcenty Polskie”, które przedstawiały informacje dot. wydarzeń z życia Polonii Dyneburga, aktualne tematy historyczne, anonse – informacje o zbliżających się wydarzeniach kulturalnych.

- Wsparcie dla TV Belsat

Okres realizacji:

01.01.2013 - 31.12.2013

Partnerzy:

Swedish International Development Cooperation Agency – SIDA;
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Holandii;
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Norwegii;
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Kanady;
Komisja Europejska.

Cel projektu:

Wzmocnienie instytucjonalne pierwszego niezależnego kanału TV dla Białorusi – TV Belsat; wsparcie dla wolności słowa na Białorusi.

Przebieg realizacji projektu:

Fundacja Wolność i Demokracja była zaangażowana w powstanie TV Belsat już w 2006 r. Od tego czasu jednym z głównych zajęć Fundacji jest pozyskiwanie środków od zagranicznych donorów na rzecz wsparcia i rozwoju działalności kanału.

-W 2013 r. Fundacja kontynuowała podpisaną pod koniec 2012 r. trzyletnią umowę ze szwedzką agencją rozwojową SIDA, której przedmiotem jest rozwój kanału, a za jego pośrednictwem zapewnienie Białorusinom dostępu do niezależnej informacji i kultury. Z pieniędzy przekazanych przez SIDA Fundacja dokonała szeregu zakupów sprzętowych, opłaciła produkcję kilkunastu cykli programowych, sfinansowała badania rynku medialnego na Białorusi, sfinansowała kampanię marketingową na Białorusi oraz przeprowadziła serię szkoleń merytorycznych dla pracowników stacji.

-W 2013 r. Fundacja Wolność i Demokracja kontynuowała wdrażanie trzyletniego projektu wsparcia ze strony Ministerstwa Spraw Zagranicznych Królestwa Norwegii. W ramach projektu zrealizowano cykl audycji telewizyjnych poruszających problematykę praw człowieka oraz spraw publiczno - społecznych. Dodatkowo w ramach projektu przeprowadzono cykl seminariów z zakresu bezpieczeństwa pracy w trudnych warunkach dla dziennikarzy białoruskich.

-W 2013 roku Fundacja kontynuowała realizację trzyletniej umowy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Królestwa Norwegii, której przedmiotem jest promowanie praw człowieka i demokracji za pośrednictwem trzygodzinnego bloku telewizyjnego nadawanego na żywo na Białoruś za pośrednictwem Belsat TV. W ramach tej umowy sfinansowano także produkcję programów telewizyjnych oraz szereg profesjonalnych szkoleń dla dziennikarzy białoruskich.

-W 2013 r. Fundacja pozyskała finansowanie dla TV Belsat od kolejnych sponsorów tj. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Kanady i Komisja Europejska. Dzięki nowo pozyskanym sponsorom udało się sfinansować kilka cykli audycji telewizyjnych oraz pokryć koszty promocji kanału na Białorusi. Ponadto środki zapewnione przez KE pozwoliły na wsparcie nadawania Studia Belsatu, trzygodzinnego bloku informacyjnego na żywo, który jest pierwszym tego rodzaju niecenzurowanym programem telewizyjnym na Białorusi.

- Upamiętnienia na Białorusi, Litwie i Łotwie

Okres realizacji: 01.01.2013 – 31.12.2013

Cel projektu:

Upamiętnienia miejsc śmierci trzech dowódców oddziałów partyzanckich działających na terenie obwodu Lida Szczuczyn – Anatola Radziwonika – Olecha, Jana Borysewicza – Krysi, Czesława Zajączkowskiego – Ragnera . Każde z upamiętnień ma formę głazu z tablicą oraz krzyżem. Czwartym upamiętnieniem na Łotwie jest tablica poświęcona 150 rocznicy Powstania Styczniowego. Tablica wykonana jest z brązu i umieszczona w głazie w Krasławiu na Łotwie.

Przebieg realizacji projektu:

W 2013 roku Fundacja Wolność i Demokracja zrealizowała 4 upamiętnienia. Dwa na Białorusi, jedno na Litwie i jedno na Łotwie. Projekt został przeprowadzony dzięki wsparciu Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. W ramach działań zostały kolejno zrealizowane: przygotowanie odpowiedniej dokumentacji , uzyskanie pozwoleń pod upamiętnienia.

Przygotowanie projektów graficznych upamiętnień, dobór odpowiednich materiałów, przeprowadzenie prac wykonawczych upamiętnień, uroczyste odsłonięcia upamiętnień z udziałem przedstawicieli Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Środki na realizację zadań pochodziły od Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

Beneficjentami projektu są wszyscy mieszkańcy krajów docelowych projektu: Białoruś, Litwa, Łotwa oraz mieszkańcy Polski. Celem projektu jest popularyzacja wiedzy historycznej wśród beneficjentów projektu, a także należyte uczczenie najważniejszych dowódców partyzanckich.

- Kultywowanie przedwojennych tradycji Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” przez Polski Klub Sportowy „Sokół” w Grodnie

Okres realizacji: 01.01.2013 – 30.12.2013

Partnerzy: Polski Klub Sportowy „Sokół” w Grodnie

Głównym celem projektu było utrzymanie zaangażowania polskiej młodzieży na Białorusi w działalność sportową i patriotyczną, poprzez udział w imprezach sportowych, edukacyjnych i kulturalnych organizowanych przez Polski Klub Sportowy „Sokół” w Grodnie. Cel ten został osiągnięty poprzez organizację centralnych i regionalnych turniejów w siatkówce i koszykówce o „Puchar Sokoła”, letnich półkolonii sportowych dla polskiej młodzieży szkolnej, dorocznego spotkania opłatkowego członków i sympatyków Klubu, dwóch krajoznawczych zlotów turystycznych oraz dwóch cyklicznych spływów po rzekach Kotrze i Niemnie.

Przebieg realizacji projektu:

Rejonowe zawody o Puchar „Sokoła” - Rejonowe zawody o Puchar „Sokoła” zostały zorganizowane w rejonach grodzieńskim, wołkowyskim, lidzkim, woronowskim. Były to cztery edycje jednodniowych zawodów z udziałem dzieci i młodzieży polskiej w wymienionych regionów.

Sportowe półkolonie letnie - W ramach działania zorganizowano 10 dniowe półkolonie dla polskiej młodzieży szkolnej w Raduniu, Wasiliszkach i Indurze. Organizatorzy zapewnili miejsce przeprowadzenia zajęć językowych i kulturowych, wyżywienie i opiekę. Wartością dodaną półkolonii było zorganizowanie wycieczki do miejsc pamięci narodowej, gdzie zapoznano uczestnikom z wiedzą historyczną.

Złoty turystyczne - Zorganizowano dwa dziesięciodniowe krajoznawcze zloty turystyczne z udziałem 35-osobowych grup dzieci, w trakcie których obok zajęć sportowych zorganizowano wycieczki krajoznawczo-historyczne.

Spotkanie opłatkowe - Zorganizowano spotkanie opłatkowe dla członków i sympatyków Polskiego Klubu Sportowego w Grodnie w grudniu 2013 r.. W działaniu wzięło udział około 200 osób, wśród grona sympatyków Polskiego Klubu Sportowego „Sokół”, udział wzięli również przedstawiciele konsulatu RP w Grodnie, ksiądz kapelan ZPB Aleksander Szemet, Prezes ZPB Mieczysław Jaśkiewicz, przedstawiciele klubów, trenerzy, działacze, uczestnicy zawodów finałowych

Spływ po Niemnie i Kotrze - Zorganizowano dwa spływy po Niemnie i Kotrze z udziałem 20 osób. Działanie to było jednym z najciekawszych form zwiedzania regionu i poznawania jego historii, połączone z zaktywizowaniem miłośników polskiego klubu sportowego.

Finale polskiej Mini Ligi Siatkowej i Koszykarskiej na Białorusi. Zawody o Puchar Polskiego Klubu Sportowego „Sokół” odbyły się w grudniu 2013 r. Dwudniowe zawody dla drużyn młodzieżowych organizowane w dwóch turach, w każdej z nich brały udział od 60 do 100 zawodników. W finale brały udział 4 najlepsze drużyny rozgrywek.

Osiągnięte rezultaty:

- podtrzymanie świadomości narodowej wśród młodego pokolenia Polaków na Białorusi; - poznanie regionalnej historii i promocji języka polskiego;
- nawiązanie do dumnych tradycji przedwojennych Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” oraz zachęcenie Polskiej młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu;
- wykształcenie wśród beneficjentów cech świadomości Narodowej, oraz podwyższenie poziomu wiedzy w różnych dziedzinach tematycznych;
- indywidualne i społeczne wzmocnienie pozycji beneficjenta w ich środowiskach i miejscach zamieszkania;
- promocja Polski, polskiej historii, tradycji wśród młodego pokolenia Polaków na Białorusi.

- Ochrona i cyfryzacja czasopism polskojęzycznych na Ukrainie ukazujących się w latach 1921-1939

Okres realizacji: od 02.09.2013 do 31.12.2013

Zakładane cele: przeprowadzenie kwerendy w dwóch najważniejszych bibliotekach na Ukrainie Centralnej (w Żytomierzu i Kijowie) pod kontem obecności prasy polskojęzycznej ukazującej się w USRR, zabezpieczenie części czasopism polskojęzycznych przed zniszczeniem poprzez ich cyfryzację; udostępnienie badaczom nieznaną polskojęzycznej prasy (czasopisma Głos Młodzieży, Marchlewszczyzna Radziecka), które zostaną opracowane w ramach projektu drogą przekazania ich do Biblioteki Narodowej oraz poprzez umieszczenie zasobów na stronie Kresy.pl.

Przebieg realizacji projektu:

W ramach realizacji zadania dokonano kwerendę ukraińskich archiwów państwowych (Centralne Państwowe Archiwum Ukrainy, Państwowe Archiwum obwodu Żytomierskiego) i biblioteki (Państwowa Naukowa Biblioteka Archiwalna, Narodowa Biblioteka Ukrainy im. Wernadskiego). Weryfikując polskojęzyczne czasopisma ukazujące się w USRR, specjalista zaangażowany do powyższego działania (dr Jan Matkowski) zrealizował wymienione działanie we wrześniu oraz w pierwszej połowie października. Na podstawie uzyskanych informacji podjęto decyzje, iż zostaną scyfryzowane następujące roczniki czasopism: 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933 "Głosu Młodzieży" oraz "Marchlewszczyzny Radzieckiej", ze względu iż wymienione roczniki czasopism były pojedynczymi egzemplarzami znajdującymi się jedynie w jednej z bibliotek (Narodowej Bibliotece im. Wernadskiego w Kijowie), a więc w sposób szczególny mogły być zagrożone przed zniszczeniem. W międzyczasie nawiązano współpracę z Biblioteką Narodową z Zakładem Reprografii i Digitalizacji i ustalono parametry, których należałoby się dotrzymywać w trakcie cyfryzacji dokumentów. Cyfryzacja wybranych czasopism odbyła się w okresie od października do końca listopada. Szczególną trudność w realizacji wymienionego działania sprawiły zmieniające się zasady udostępniania

dokumentów przez Bibliotekę oraz ograniczenia możliwości kopiowania czasopism. Nie zważając na wymienione trudności udało się scyfryzować ponad 1500 stron "Głosu Młodzieży" oraz "Marchlewszczyzny Radzieckiej". Opracowane pliki w formacie tiff zostały przekazane do opracowania, przekształcenia w pdf oraz opracowania bazy. W nawiązaniu do spotkania z p. Kierownik Zakładu Reprografii i Digitalizacji Biblioteki Narodowej w dniu 23 grudnia Fundacja Wolność i Demokracja przekazała na podstawie protokołu przekazania zebrane dokumenty w formie tiffów oraz w pdf wymienionemu zakładowi. Ponadto, opracowane pliki zostały zamieszczone na portalu Kresy.pl. W ramach realizacji projektu Fundacja Wolność i Demokracja przeprowadziła promocje projektu, w tym celu zostały umieszczone artykuły na portalu "Kresypl", w gazetach ukazujących się na Ukrainie: "Słowo Polskie", "Monitor Wołyński" oraz "Kurier Galicyjski", "Gazeta Polska Bukowiny".